

8.juuni 2018 Tallinn

UURINGUTULEMUSTE TUTVUSTUS JA ARUTELU

Poliitika sidususe põhimõtte
rakendamine Eestis

praxis | mõttekoda

Mida tahtsime teada?

- Milline on ametnike tänane teadlikkus poliitika sidususe printsiipidest?
- Millised on peamised takistused, miks printsiipi ei rakendata või seda on raske rakendada?
- Millisena on nähakse osapoolte rolli ja vastutust poliitikate sidususe rakendamisel?
- Millised on head praktikad ja soovitused, mis poliitikate sidusust aitaks edukamalt rakendada?

Mida tegime?

- Uurisime tausta:
 - ✓ Poliitike sidusus arengukoostöös. Ülevaade peamistest valdkondadest;
 - ✓ Euroopa Liidu poliitike sidusus arengueesmärkidega;
 - ✓ Maailmaparandaja teejuht. Arengukoostööst ja sellest, kuidas sina saad panustada.
 - ✓ Eesti säästva arengu riiklik strateegia Säästev Eesti 21
- Intervjueerisime 12 riigiametnikku
- Viisime läbi fookusrühma arutelu

TULEMUSI

- **Ametnike teadlikkus poliitika sidususe printsiipidest pigem madal.**
 - Valmisolek uuringus osaleda madal
 - Pigem seotud üksikisiku initsiatiivi, väärtuste ja huviga (nii poliitikute, ametnike kui ka ühiskonna tasandil laiemalt). Erand: ametnikud, kelle puhul see seondub konkreetselt nende töövaldkonnaga.
 - Lähenemine ja arusaam on pigem formaalne
 - Ametnike koostöö võrdlemisi väike – põhiväljakutse, kuidas ületada „silodepõhisus“

TULEMUSI

- Strateegiline raam on olemas aga puudu on selged mehhanismid, kuidas tuua PSP visiooni tasandilt reaalsesse tööprotsessidesse.
 - Katusstrateegia (Säästev Eesti 21) ja valdkondlikud strateegiad täna vähe seostatud
- Mõistete paljusus: puudu selgus, kuidas seonduvad erinevad mõisted nii teoorias kui ka praktikas (arengukoostöö, kestlik areng, säästlik areng, poliitikate sidusus)
 - Tõlgendus pigem kitsas, nt oma kitsa töövaldkonnaga seonduvalt

TULEMUSI

- Puudu nägemus, kes mis rolli ja vastutusega antud teemat peaks haldama (puudub selgus koordineerimismudelil).
 - erinevad osapooled tegelevad teemaga erineva nurga alt (arengukoostöö – VäM, säästlik areng - Riigikantselei, valdkondlikud ministeeriumid- KeM, MKM).
 - Riigikantseleil võtmeroll *gatekeeper'ina*
 - Mil määral hindab täna/ peaks hindama eelnõude vastavust Säästev Eesti 21-le.
 - VäM roll tugevalt mõtestatud läbi arengukoostöö temaatika

TULEMUSI

- **Valmisolek panustada globaalsete probleemide lahendamisse:**

- Ühiskonna valmisolek pigem tagasihoidlik, SAMAS väärtushinnangutes on siiski toimunud oluline nihe
- Pigem nišiteema: linnainimesed ja kel parem toimetulek
- Põlvkondlik probleem – „*läheb ise üle*“; noorte suurem liikuvus
- Oluine roll ühiskondlikel algatustel (Mondo, Teeme ära jne)

MIKS?

- Probleemid on „kauged“
- Suur osa Eesti elanikest keskendub enda toimetulekule
- Puudu teema käsitlesest meedias, poliitilises agendas
- Peamine võti: kaugete probleemide „koju toomine“, s.t **seose näitamist, mis, miks ja kuidas Eestit ning Eesti inimesi mõjutab.**

TULEMUSI

- **Keskne väljakutse:**
 - ületada Eesti haldussüsteemi tüüpiline probleem, milleks on erinevate poliitikavaldkondade vähene sidustus ja ministeeriumikeskne toimimine horisontaalsetes teemade puhul.
 - Koostöö on pigem vähene, aga see on aja jooksul paremaks muutunud.
 - Lootused tegevuspõhisel eelarvestamisel?

Erinevad ideoloogilised lähenemised

1. Vaba turg, piirangute kaotamine ja vaba(tahtlik) koostöö
 - riigi sekkumine toodab pigem uusi probleeme ja sekkumised on vähemõjusad
2. Instrumentalistlik lähenemine
 - tegeleme vaid nende teemade ja riikidega, mis Eestit otseselt (nt julgeoleku seisukohast) mõjutavad
3. Aktiivsem proaktiivsem roll (s.h RV tasandil) ja selgete keeldude ja normide väljatöötamine (nt kilekottide keelustamine)

Töötada välja optimaalne mudel PSP koordineerimiseks riigi tasandil

1. Täna vastutus ja rollid killustunud.
2. Vastutust tõlgendatakse lähtuvalt oma kitsamast teemakäsitlusest.
3. **Kes peaks koordineerima tervikut? Millised on teised olulised osapooled? Suured ootused Riigikantseleil.**
4. Tugevam roll võiks olla ka Riigikogul.

Poliitikaalgatuste ja eelnõude mõju hindamine arengumaadele/ konkreetsele probleemile

- Optimaalne metoodika: abiküsimustik/ check-list
- Akadeemiliselt ambitsioonikat mõju hindamist ei peetud vajalikuks ega realistlikuks
- Ametnike oskused ja valmisolek: eeldatakse juhiseid, kuidas ja mis küsimuste puhul mõju peaks hindama

AITÄH!